

VEEL NIEUWE AANWINSTEN TE ZIEN IN
MUSEUM PANORAMA MESDAG

SMAAKMAKERS VAN DE 19DE EEUW

De zeestukken en het Panorama van Hendrik Willem Mesdag zijn wereldberoemd. En ook zijn vrouw Sientje Mesdag-van Houten maakte prachtige schilderijen. Maar ze waren ook om een andere reden 'smaakmakers'. "Ze hadden een grote stem in wat er in de kunstwereld te zien was", vertelt Adrienne Quarles van Ufford, hoofd museale zaken van Museum Panorama Mesdag. In de tentoonstelling Smaakmakers van de 19de eeuw staat dit gegeven centraal. Aan de hand van de privéverzameling van de Mesdags, bijzondere nieuwe aanwinsten, bruiklenen van particulieren en foto's wordt een heel mooi tijdsbeeld geschetst.

Max Cosman (1852-1894) Portret van Charlotte Bouten, ongedateerd, Foto, Museum Panorama Mesdag

Supersterren

Het echtpaar Mesdag leidde een heel werelds leven. Quarles van Ufford: "Van huis uit waren het ingetogen, doopsgezinde mensen, maar ze groeiden uit tot supersterren van hun tijd. Ze ontvingen bijvoorbeeld een operazangeres en een autocoureur. En ze gingen op de thee bij de Franse president als ze in Parijs waren. In een vitrine vertellen we dit verhaal aan de hand van fotomateriaal, waaronder zogenaamde 'carte des visites'. Dit zijn kleine foto's op karton met een wapen van de fotograaf. In bepaalde kringen wisselden mensen die uit als een soort aandenken aan een ontmoeting."

SIENTJE MESDAG-VAN HOUTEN (1834-1909), HEIDELANDSCHAP

ONGEDATEERD, OLIEVERF OP DOEK, 90 X 180 CM, PARTICULIERE COLLECTIE, LANGDURIG BRUIKLEEN,
FOTO DORO KEMAN

De rol van Sientje

Smaakmakers van de 19de eeuw is een intieme tentoonstelling met twee verhaallijnen. Een van die lijnen zoomt in op wat Sientje als vrouw betekende voor de Haagse School. "Ze nam jonge vrouwen en collega's mee op pad", vertelt Quarles van Ufford. "Ze trok er regelmatig op uit met paard en wagen en ging dan bijvoorbeeld op de Veluwe of in Drenthe schilderen en schetsen. Dat was ongekend voor vrouwen in die tijd. Als vrouwen na hun huwelijk mochten blijven schilderen, dan beperkte zich dat meestal tot stillevens of schilderijen van hun kinderen. Hier zie je dat

dit bij Sientje heel anders was. Een nieuwe aanwinst, een landschap op groot formaat, toont hoe impressionistisch zij werkte. Het is een voor die tijd heel modern schilderij, met een intensief kleurgebruik en losjes geschilderd, met brede penselen. Die manier van werken werd door de pers als 'mannelijk' omschreven, waarmee ze in feite bedoelden dat het van hoge kwaliteit was."

HENDRIK WILLEM MESDAG (1831-1915), EEN BUURTJE BIJ DE VUURTOREN TE SCHEVENINGEN

CA. 1873, OLIEVERF OP DOEK, 50 X 78 CM, PARTICULIERE COLLECTIE, FOTO DORO KEMAN

Hoogtepunt

De andere verhaallijn laat je nader kennismaken met Hendrik Willem Mesdag, de kunstenaars die aan het Panorama meewerkten en hun tijdgenoten. Een van de hoogtepunten is een bruikleen van een particulier. "Het is echt een pareltje dat normaal gesproken nooit in een museum is te zien", zegt Quarles van Ufford als we ervoor staan. "Het is een dorpsgezicht van het oude Scheveningen, geschilderd door Mesdag. Heel mooi en helder, geschilderd vlak voordat ze aan het Panorama zijn begonnen. Een man hangt over de schutting en is in gesprek met een paar vrouwen. Je ziet een doorkijkje naar de zee. Echt een hele fijne impressie van hoe het leven in het vissersdorp in die tijd was."

Strandgezichten

Schilderijen van Sientje Mesdag, Théophile de Bock, Bernard Blommers en George Hendrik Breitner geven je een beter beeld van hun handschrift. Als je na het zien van deze tentoonstelling bij het Panorama gaat kijken, herken je ineens de figuren die Blommers heeft geschilderd, de paarden van Breitner of de duinen met de hekjes van Sientje. "Van De Bock laten we een strandgezicht zien met een indrukwekkende lucht met doorbrekende zon. In november voegen we nog een ander strandgezicht toe dat op dit moment nog wordt gerestaureerd en schoongemaakt. Voor zover ik weet zijn dit de enige twee strandgezichten van zijn hand, misschien wel gemaakt om te oefenen voor het Panorama, waarop hij luchten en duinen heeft geschilderd."

HENDRIK WILLEM MESDAG, GARNALENVISSERS BIJ ONDERGAANDE ZON, 1910

OLIEVERF OP DOEK, 110 X 178 CM, MUSEUM PANORAMA MESDAG

GEORGE HENDRIK BREITNER (1857-1923), STUDIE NAAR EEN ABESSINIËR

ONGEDATEERD, OLIEVERF OP DOEK, 48,5 X 37,7 CM, PARTICULIERE COLLECTIE

Bijzonder werk van Breitner

Een opvallend werk in de tentoonstelling is van Breitner: Studie naar een Abessiniër. "Dit schilderij is eigendom van een particulier. Wij hebben het in bruikleen gekregen en laten het nu voor het eerst zien. Breitner heeft het gezicht heel precies weergegeven en de rest alleen schetsmatig. De man staat tegen een wit doek. Je ziet daarmee de setting waarin het is ontstaan, namelijk in Pulchri Studio waar je 's avonds tekenles kon nemen of kon modelschilderen. Dat gebeurde veel, ook door al gevestigde kunstenaars." Dit schilderij van Breitner hangt naast een werk van Marius Bauer met een Oosterse sfeer. Zo zie je dat er allerlei invloeden waren en dat er van alles leefde onder die groep bekende schilders.

Smaakmakers van de 19de eeuw is te zien tot en met 2 maart 2025.

Boek een rondleiding

Wil je meer verhalen horen over de werken die te zien zijn in de tentoonstelling Smaakmakers van de 19de eeuw? Boek dan een rondleiding. Stuur een mail naar: booking@panorama-mesdag.nl of kijk op de website voor meer informatie.

Museum Panorama Mesdag

Zeestraat 65, Den Haag
T 070 310 66 65
panorama-mesdag.nl
[@museumpanoramamesdag](https://www.instagram.com/museumpanoramamesdag)